

Marknad
Ulrika Formgren

2014-10-24

MINNESANTECKNINGAR

Elmarknadsrådets möte 2014-09-23

Närvarande

Fredrik Lind, Bergen Energi
Johan Schönström, BillerudKorsnäs
Martin Brink, DinEL
Tomas Hirsch, SSAB EMEA
Björn Klasman, Energimarknadsinspektionen
Torbjörn Forsberg, EON Energy Trading
Mikael Heikkilä, Fortum
Stig Åhman, Nord Pool Spot
Magnus Thorstensson, Svensk Energi
Lars Johansson, Trafikverket
Daniel Nordgren, Vattenfall AB

Ulla Sandborgh, Svenska kraftnät, ordförande
Ulrika Formgren, Svenska kraftnät, sekreterare
Thomas Tagesson, Svenska kraftnät
Tania Pinzon, Svenska kraftnät
Anna Guldbrand, Svenska kraftnät (punkt 1-7)
Oskar Sämfors, Svenska kraftnät (punkt 3)
Erik Ek, Svenska kraftnät (punkt 3)
Zarah Andersson, Svenska kraftnät (punkt 5)
Robert Thelander, Svenska kraftnät (punkt 6)
Anna Jäderström, Svenska kraftnät (punkt 8)
Rebecca Nilsson, Svenska kraftnät (punkt 10-11)
Christina Simón, Svenska kraftnät (punkt 12)

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1

WWW.SVK.SE
REGISTRATOR@SVK.SE

TEL 08 475 80 00
FAX 08 475 89 50

Frånvarande

Stefan Braun, Bixia

Mia Hansson, Energi Försäljning Sverige

Kaj Forsberg, Energimarknadsinspektionen

Jan Karlsson, Vattenfall Eldistribution

1 Dagordningen fastställs

Thomas Hirsch ville lyfte en övrig fråga angående de kommande nätkodernas krav på frekvenskvaliteten som han menade oroade industrin då det är lägre krav än vad som gäller idag. Frågan besvarades direkt då Erik Ek, chef för driftavdelningen, fanns närvarande i början av mötet. Erik förklarade att den lägre nivå som kommer gälla i koderna (50 Hz +/- 1 Hz) är satt utifrån systemets referensnivå och innebär ett lagkrav. Den nivån skall inte tolkas som att innebörden kommer att bli en sämre frekvenskvalitet, då den verkliga ambitionen ligger på en högre nivå och denna förändras inte med anledning av införandet av koderna. Ambitionen för frekvensen specificeras i det så kallade systemdriftavtalet mellan TSO:erna i Norden. Erik menade att det inte finns anledning till oro på grund av det som nu specificeras i nätkoderna. Däremot finns det andra utmaningar med frekvenskvaliteten som kommer att kräva att man ser över marknadsdesignen för att stötta behoven i framtiden.

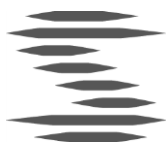
Dagordningen fastställdes.

2 Föregående mötesanteckningar

Inga kommentarer.

3 Utökad insamling av realtidsmätvärden

Oskar Sämfors informerade om det ökade behovet av inhämtning av realtidsdata för produktion (se bilaga 1). Oskar berättade att bakgrunden till behovet är en ökande

andel intermittent kraftproduktion och behov av nya verktyg för att upprätthålla en god frekvenskvalitet. Det finns idag ett visst utbyte av realtidsdata men behovet av detta har ökat i takt med vindkraftutbyggnaden. Sedan tidigare har man en god bild av förbrukningsmönstret, och kan utifrån historiska databaser göra bedömningar av till exempel förbrukningstoppar. Produktionen har till övervägande del hittills varit styrbar, men introduktionen av alltmer vindkraft innebär att även produktionen i större utsträckning behöver prognosticeras. Åtgärdsplanen består i att på sikt justera nyttjandeavtalet och att det ännu längre fram eventuellt kan bli aktuellt med lagändring alternativt nya regler genom nätkoder. Som en första åtgärd vill Svenska kraftnät starta upp en dialog med aktörerna i en referensgrupp.

4 Nyttjandeavtalet 2015 och 2016

Anna Guldbland informerade om kommande förändringar i nyttjandeavtalet (se bilaga 1). Anna berättade att det dagen efter Elmarknadsrådet hålls styrelsemöte där det troligen beslutas att effektagiften och förlustkoefficienterna hålls oförändrade 2015 och att förlustkraftpriset sänks med 15 SEK/MWh. Det är såsom tidigare informerats om i vissa avseenden en hög utnyttjandenivå i nätet, varför vissa ansökningar om nya abonnemang kräver utredning. Daniel Nordgren frågade om det är ett stort eller litet problem. Anna svarade att när det gäller produktion i norr kan det ses som en betydande problematik.

Vad gäller tariffen för 2016 så har det under året pågått ett utredningsarbete med aktörsdialog i form av referensgruppsmöten och information på Elmarknadsråd, varvid förslagen kommer att skickas ut på remiss i oktober. Planen är att 1 år sedan ges för implementation hos aktörer och Svenska kraftnät.

Svenska kraftnät föreslår bland annat förändringar i regler för tillfälliga abonnemang med målet att uppnå ett effektivt nyttjande av nätet även då det inte finns möjlighet att lova kapacitet på helår. När det gäller abonnemangsöverskridande har nuvarande regel med 2 timmars odebiterat överskridande missbrukats av vissa aktörer, varför en ändring görs på så sätt att de första 2 timmarna debiteras som ett tillfälligt abonnemang. Johan Schönström frågade om det inte kan lösas med att man helt enkelt betalar för de extra timmarna. Anna förklarade att det ofta kan röra sig om tidpunkter då det inte finns möjlighet att boka extra abonnemang utan att Svenska kraftnät är tvungen att ta på sig kostnader i form av utförande av mothandel.

Den geografiska differentieringen har modifierats i viss mån med utgångspunkt i flödesanalyser, och en fortsatt långsam utjämning mellan uttags- och inmatningskunder föreslås. Man har också kommit fram till att tills vidare fortsätta med fast förlustkraftpris, utifrån dialog med aktörerna i referensgruppen, som inte förespråkade någon ändring i detta avseende jämfört med idag.

Svenska kraftnät välkomnar aktörernas svar på remitteringen av de föreslagna avtalsförändringarna.

5 Effektoreservsupphandlingen

Zarah Andersson informerade om effektoreserven (se bilaga 1). Föregående år aktiverades inte effektoreserven alls, förutom till specialreglering, varför en återbetalning till de balansansvariga har gjorts med 43 Mkr.

När det gäller kommande året informerade Zarah om att förordningen ändrats per 1 juni 2014 på så sätt att minsta andel förbrukning av effektoreserven har sänkts till 25 %. Med anledning av att några få företag inte har upprätthållit en tillräckligt hög tillgänglighet så har ett krav på 95 % starttillgänglighet med sanktionsmöjlighet införts. En sanktionsmöjlighet har även införts för det fall då aktivering sker och den avtalade effekten inte fullt ut är tillgänglig.

Zarah gav information om utfallet av årets upphandling. Sammantaget har kostnaden uttryckt i kronor per upphandlad effekt sjunkit under de senaste åren.

Mikael Heikkilä undrade om man inte borde ha en gemensam effektoreserv i Norden. Anna Guldbbrand svarade att det gjordes en övergripande utredning av effektoreserven hösten 2013 där denna frågeställning lyftes i remissvar från aktörerna. Svenska kraftnät kommer att se över de framförda synpunkterna.

6 Status i NBS-projektet – Nordic Balance Settlement

Robert Thelander informerade om status i NBS-projektet (se bilaga 1). Modellen innebär att balansavräkning och fakturering görs för Fingrid, Svenska kraftnät och Statnett i det nybildade bolaget eSett. Systemansvaret förändras inte utan ligger som tidigare kvar hos respektive TSO. Tania fyllde i att avsikten är att det blir ett huvudavtal för de balansansvariga gentemot eSett, där vissa delar är separata för respektive TSO. Det kommer även att krävas ett avtal mellan balansansvariga och Svenska kraftnät som reglerar ansvarsförhållandet samt reglerkraftmarknaden. Detta avtal är tänkt att ligga som bilaga i huvudavtalet och målet är att den administrativa hanteringen sköts av eSett för att underlätta för balansansvariga. Robert berättade att det för en vecka sedan lanserades en ny version av handboken, se länk:

http://www.nbs.coop/sites/default/files/materials/NBS_Handbook_v1.1_o.pdf

Vidare sade Robert att formatbytet till XML gäller alla aktörer, det vill säga nätägare måste också anpassa sig till detta nya format. Tester kommer att påbörjas under hösten 2014 med de som frivilligt anmält sig för detta. Nästa steg i testningen sker sedan under april-oktober 2015.

En ny modell för beräkning av ekonomiska säkerheter är under framtagande inom projektet. Modellen kommer att innebära att beräkningar görs veckovis inbegripande faktiska utfall och riskprofil och att den framtagna nivån utgör en total säkerhet för de 3 länderna tillsammans.

Torbjörn Forsberg frågade med anledning av det nya bolagets roll om avräkningsdata möjligen är säkerhetsklassat. Torbjörn menade att det skulle kunna ses som en risk ur ett samhällsperspektiv att överlämna sådant till ett externt bolag. Tania kunde inte svara på om denna aspekt varit föremål för prövning under arbetet hittills, men lovade att ta med sig frågan och återkomma med ett svar. (Efter mötet har en preliminär bedömning gjorts som pekar på att avräkningsdata inte är säkerhetsklassat.)

Robert avslutade med att säga att det kommer att arbetas fram en plan för Go-Live som är tänkt att fungera som ett stöd i implementeringen, och att aktörerna är välkomna att bidra med input, vilket till exempel kan göras på referensgruppsmöte i december eller genom direktkontakt per telefon/mail.

7 Avräkningsinformation

Profilkompensation

Tania Pinzon informerade om att Svenska kraftnät har beslutat att behålla nuvarande metod för profilkompensation (se bilaga 1).

Kundundersökningar

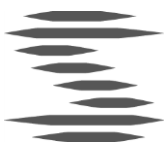
Tania Pinzon presenterade resultatet från de två kundundersökningar som Svenska kraftnät nyligen gjort – den årliga enkäten till våra kontraktsparter på stamnätet och som systemansvarig (abonnent på stamnätet, nätägare, ombud och balansansvarig) och en enkät till användarna av systemet Cesar som hanterar elcertifikat och ursprungsgarantier (se bilaga 1). Tania konstaterade att den förstnämnda enkäten precis avslutats och att de kommentarer som lämnats ännu inte hunnit sammanställas. När det gäller systemet Cesar så berättade Tania att det under en tid pågått diskussioner om den fortsatta hanteringen då det idag är hela tre myndigheter involverade i hanteringen för elcertifikat och ursprungsgarantier. Information om detta kommer inom kort.

8 Information från Nord Pool Spot

Stig Åhman gav en kort statusrapport om vad som pågår inom Nord Pool Spot. Stig berättade att det görs förändringar i princip i alla deras IT-system. Stödsystem och produkter för spothandeln kommer att uppdateras under Q1 2014, varvid en del av de produkter som används i övriga Europa kommer att införas. Rangordning har skett utifrån önskemål från aktörerna. Vidare har man anställt ett 20-tal IT-tekniker inom koncernen.

De två frågor som lyfts av NPS inför mötet togs upp. Dessa är synpunkter som inkommit till NPS från deras industrigrupp och från andra kunder. Frågorna avser: Önskemål om att kravet på att vara i balans inför drifttimmen bör avskaffas, samt önskemål om att reglerkraftpriser ska visas i realtid.

Mikael Heikkilä uttryckte att det är bortkastad tid och energi att alla ska vara i balans, men han höll med om att det är viktigt att planerna är uppdaterade. Torbjörn Forsberg

menade att det är en avvägning mellan att resurserna bjuds in som reglerbud eller att aktören behåller resurserna för egen del för att klara sin balans. Daniel Nordgren menade att det bör finnas en fördel med att det är TSO:n som har huvudansvaret då denna har möjlighet att åtgärda det aggregerade felet.

Anna Jäderström svarade att det självklart är viktigt med en fungerande reglermarknad. Svenska kraftnät räknar dock med att den balansansvariga är i balans inför timmen.

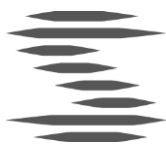
När det gäller information om reglerkraftpriser i realtid nämnde Johan Schönström Holland som exempel på ett land där all information är offentlig. Önskemålen uttrycktes som en hygienfaktor - att vissa aktörer inte ska sitta med känslan av att andra har information som man själv inte har. Det framfördes att det i vilket fall kan vara intressant med information om det är upp- eller nedreglering.

Anna Jäderström nämnde att det är viktigt att ha i åtanke att priset på det bud som är avropat i stunden endast är en preliminär information, det slutliga reglerpriset för timmen blir ett annat inte minst på grund av att allt fler bud aktiveras. Det är också så att de specialregleringar som görs ska undantas från beräkningen av reglerpriset. Det kan också hända att systemet går från till exempel upp- till nedreglering under timmen vilket kan göra att ett preliminärt pris kan bli kraftigt avvikande från det slutliga reglerpriset. Beräkning av reglerkraftpriset är således en förhållandevis komplicerad process, med en hel del manuell hantering. Man bör ha dessa aspekter i åtanke om information i realtid skulle övervägas.

Idag är Statnett ansvariga för att sätta priserna för alla delområden i Norden. Sedan krävs att övriga TSO:er godkänner alla priser. Därefter går priserna till NPS för publicering. Från och med årsskiftet 2014/2015 planeras ansvaret för beräkningen rotera halvårsvis mellan Svenska kraftnät och Statnett.

Anna Jäderström svarade att det är förståeligt att det kan uppfattas som en rättvisaspekter att alla ska ha samma information, och att Svenska kraftnät får ta med sig den synpunkten.

Martin Brink framförde att det vore önskvärt att få diskutera för- och nackdelar i dessa frågor på ett referensgruppsmöte. Ulla Sandborgh instämde i att det är ett lämpligt förslag, och att Svenska kraftnät återkommer med en inbjudan till ett sådant.

9 REMIT – status i implementationen

Björn Klasman från Energimarknadsinspektionen informerade om läget i implementeringen av REMIT (se bilaga 1). Björn berättade om de så kallade genomförandeakterna som preciserar innehållet i förordningen. Dessa väntas publiceras vid månadsskiftet oktober/november och just nu diskuteras delar av innehållet av medlemsstaterna på kommittémöten. Registreringsprocessen öppnade den 1 september, och transaktionsregistrering väntas starta i april/maj 2015.

10 Hasle pilot

Rebecca Nilsson gav information om pilotprojektet för reservation av kapacitet på Hasleförbindelsen för utbyte av reserver mellan Norge och Sverige (se bilaga 1). Projektet kommer att bedrivas under perioden 23 oktober-18 december 2014. Rebecca nämnde att prisbegränsningen tillämpas på en prisprognos som utgörs av faktiskt spotpris för innevarande vecka. Rebecca informerade om att Haslepiloten har presenterats på ett möte med Svensk Energis arbetsgrupp Kraftsystem och att aktörerna då lyft tre punkter: Varför används inte befintliga prisprognoser, ta med i utvärderingen vad kostnaden för mothandel hade blivit istället för reservation, önskemål om aktörernas deltagande i utvärderingen. Svenska kraftnät kommer att göra en bedömning av om och i vilken mån synpunkterna kan tillmötesgå.

11 Balansansvarsavtalet

Rebecca Nilsson informerade kort om vilka frågor som kommer att utredas i kommande översyn av balansansvarsavtalet (se bilaga 1). Utredningarna kommer att bedrivas under hösten-vintern och remitteras under våren för att eventuella ändringar ska kunna träda ikraft i november 2015. Daniel Nordgren pekade på att det pågår diskussioner i frågor som kan vara överlappande, och frågade om det inte finns anledning att hantera flera av de nu aktuella frågorna i samma process. Rebecca svarade att än så länge drivs översynen av balansansvarsavtalet som en egen process.

Torbjörn Forsberg undrade om det finns någon avsikt att se över obalansindexet. Tania svarade att det nu har använts under en period och börjar bli möjligt att utvärdera. Tania konstaterade att det finns en del aktörer som befinner sig i det röda området, och att vindkraften spelar en betydande roll i det. Frågan är komplex då det egentligen ställs samma krav på alla balansansvariga. Troligen kommer NBS-projektet att ta fram verktyg för uppföljning av de balansansvariga.

12 Status i Europaarbete, nätkoder mm

Christina Simón informerade om status i det europeiska arbetet med framtagande av nätkoder (se bilaga 1). Marknadskoderna är de som ligger längst fram i processen att bli klara. När det gäller den så kallade CACM-koden så stoppade kommissionen processen med anledning av att Kommissionens legala enhet kommit fram till att Kommissionen inte har legalt mandat att lägga fram ett lagförslag som anger att ytterligare mer specificerade bestämmelser ska tas fram i ett senare skede. Kommissionen beslutade därför att lägga fram kraven i form av riktlinjer istället. Dessa får samma legala status när de har beslutats, det vill säga gäller som direkt bindande lag i medlemsländerna, men innehåller krav på en mer övergripande nivå. Exempel på problemområden som diskuteras inom beslutsprocessen där medlemsländerna deltar är beslut med kvalificerad majoritet och bestämmelserna för styrning av börserna och relationen till TSO:erna. Svenska kraftnät med flera TSO:er förespråkar när det gäller frågan om TSO:ers beslutförfarande att man säkerställer en regional flexibilitet så att inte alla TSO:er ska inkluderas i beslut rörande lokala frågor. När det gäller frågan om konkurrens mellan börser och styrning av börsverksamheten, anser Svenska kraftnät att nuvarande förslag på bestämmelser inte främjar en god konkurrens mellan börser. Svenska kraftnät efterfrågar en tydligare uppdelning mellan vad som är monopolistisk respektive konkurrensutsatt verksamhet.

När det gäller balanskoden så nämnde Christina att ENTSO-E har lämnat ett nytt förslag till nätkod, där man hörsammat vissa men inte alla synpunkter som ACER har fört fram. För Svenska kraftnäts del hade det inte varit några problem att efterleva ACER:s synpunkter då de är förenliga med den nordiska reglermarknaden.

13 Övriga frågor

Inga övriga frågor

14 Kommande möten

Följande möten är inplanerade för 2014:

- Tisdag 25 november kl 10.00-15.00 i Sundbyberg

För 2015 beslutades det första mötet att hållas:

- Tisdag 17 februari kl 10.00-15.00 i Sundbyberg

Bilagor:

Bilaga 1 – Information från Svenska kraftnät (punkt 3-7, 10-12) och Energimarknadsinspektionen (punkt 9).

